

Enskild motion S159

Motion till riksdagen 2025/26:1839

av Isak From och Anna-Caren Säterberg (båda S)

Justitiekanslerns resurser

Förslag till riksdagsbeslut

- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av JK:s resurser och tillkännager detta för regeringen.
- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en politisk lösning av jakt och fiske på statens mark och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Frågan om vem som ska styra över jakten och fisket på statens mark i fjällen har sedan den så kallade Girjasdomen varit en het fråga. Renmarkskommittén tillsattes därför av regeringen sommaren 2021 med uppdraget att se över rennäringslagstiftningen och lämna förslag till en ny renkötsellag. Bakgrunden var bland annat Girjasdomen, där Högsta domstolen fastställde att Girjas sameby har rätt att upplåta småviltsjakt och fiske på sitt område. Kommittén skulle också utreda vilka andra samebyar som kan ha liknande rättigheter.

Regeringen menade år 2024 att kritiken mot kommittén varit betydande och att det är tydligt att ett omtag behövs här. Tidöregeringens kommunikation utgick från att regeringen så snart som möjligt skulle tillsätta en ny utredning av rennäringslagen med nya direktiv.

Det som också har hänt är att ytterligare fyra samebyar stämde staten under våren 2024. Det är samebyarna Sirges, Ran, Baste Čearru och Unna Tjerusj som vill ha ensamrätt till småviltsjakten och fisket på sina åretruntmarker. Ytterligare samebyar för samtal med Samefonden om finansiering för att stämna staten. Staten företräds i det här fallet av Justitiekanslern, JK.

Staten bestrider stämningarna från de fyra samebyarna. Samtidigt framstår det som att staten backar, då staten via Justitiekanslern menar att målen kan avgöras utan muntlig förberedelse eller huvudförhandling. Det innebär att samebyarna kan få kontroll över jakten och fisket utan huvudförhandling.

Tidöregeringen har inte presenterat någon ny rennäringsutredning, för att om möjligt hitta en politisk lösning. Samtidigt framstår det som om staten backar undan i den juridiska processen.

Exakt vad Justitiekanslern och Tidöregeringen har för syfte med detta är svårt att avgöra utifrån hanteringen. Men en sak är tydlig: risken för att staten förlorar målen ökar, och i varje fall kan processen och ett avgörande gå snabbt.

Många, däribland berörda länsstyrelser, Svenska Jägareförbundet och Sportfiskarna, anser att agerandet är defensivt och märkligt. Regeringen presenterar ingen ny utredning, och staten – via Justitiekanslern – vill inte hävda den nuvarande lagstiftningen och det upplåtelseförbud som finns i rennäringslagen.

De märkliga juridiska turerna, där Justitiekanslern nu plötsligt inte vill hävda att befintlig svensk lag gäller, visar också att frågan är mångbottnad och lämpar sig dåligt att avgöras i en domstol.

Det har tidigare framkommit att de juridiska processerna är kostsamma för staten, och det har också framkommit att Justitiekanslern inte är rustad för att ta det initiativ och engagemang som krävs i sådana här långa juridiska processer.

Mot bakgrund av ovanstående frågade jag justitieminister Gunnar Strömmer om regeringen avsåg att ta några initiativ så att Justitiekanslern har de resurser som krävs för att hävda svensk lag så att frågan om jakt- och fiskerättigheterna på statens mark kan få en långsiktig politisk lösning.

Av justitieministerns svar kunde inte utläsas hur regeringen avser att hantera de juridiska aspekterna av de nu pågående rättsprocesserna mot staten som kommer av Girjasdomens efterverkningar.

Riksdagen bör därför tydligt påtala betydelsen och nödvändigheten av att JK står upp för och tar strid för svensk lag i de nu pågående rättsprövningarna.

Isak From (S)

Anna-Caren Säterberg (S)